

GLOBAL TIBBIYOT TERMINLARINING INNOVATSION TADQIQI.

G. S. Shodmonova*Samarqand Abu Ali ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi yetakchi o'qituvchisi*

Annotatsiya: maqolada o'zbek tilidagi umumiy tibbiy atamalarning ma'nolari bayon etilgan. Bunda atamalarning asosiy ma'nolari turli xil asosli manbalarga tayanib qisqacha ochib beriladi.

Kalit so'zlar va atamalar: atama, qomus, tibbiyot, tutqanoq, quyonchiq, epilepsiya, eklampsiya, gipodinamiya, kasbiy kasalliklar, saraton, kasallik, pes, toshma, qo'tir.

Tibbiy atamalar fikrning ramzlaridan biridir. Qadimgi bilimlarning mohiyati ularda yashiringan. Shuning uchun bu atamalarni o'zbek tiliga tarjima qilish juda qiyin. Ammo tilning ichki imkoniyatlaridan foydalanilsa, tilning ming bir xususiyati paydo bo'ladi. Bunday holda, Milliy til shu qadar ulkan lug'atki, unda mavjud bo'lgan barcha atamalarning ma'nolari mavjud. Ushbu atamalar orasida uzoq vaqt davomida xalq tilida bo'lgan tibbiy atamalar qo'llaniladi. Biz ulardan ba'zilarini iloji boricha tushuntiramiz.

Epilepsiya odamlar orasida yaxshi tushunilgan kasallikdir, ayniqsa bizning keksa odamlarimiz bu kasallikni yaxshi bilishadi va tutqanoqda qanday yordam ko'rsatishni juda yaxshi tushuntirishlari va birinchi yordamning mohiyatini tushunishlari mumkin. Ushbu kasallik tibbiyotda epilepsiya deb ataladi va agar hujum paytida shoshilinch yordam ko'rsatilmasa, inson hayoti xavf ostida bo'lishi mumkin. Ushbu kasallik vaqti-vaqti bilan hushidan ketish, konvulsiyalar yoki qisqa muddatli ongni yo'qotish va g'ayritabiiy xatti-harakatlar bilan tavsiflangan ruhiy kasallikdir.

Xalqimizda bavoil sifatida ishlatiladigan atama va tibbiyotda yunoncha "haimorragia" atamasi hemoroid atamasi bilan ishlatiladi - orqa teshik va to'g'ri ichakning shilliq qavati atrofidagi venoz qon tomirlarida venoz qon harakatining buzilishi, shuningdek qonning turg'unligi, tomirlarning kengayishi va orqa chiqarish kanalida to'siqlarning shakllanishi. tasvirlangan. Ushbu kasallikning asosiy sababi harakatsizlik, ya'ni. gipodinamiya, bir joyda uzoq vaqt ishlaydigan va ovqatlanadigan xodimlarda

Ovqat hazm qilish funktsiyasi buziladi va tug'ruqdan keyingi davrda homilador ayollarda ko'proq uchraydi (tibbiyotda bu kasallik kasbiy kasalliklar qatoriga kiradi. Masalan, haydovchi, buxgalter).

Biz hammamiz bilamizki, bizning tez rivojlanayotgan yoshimiz texnologiya asri deb ham ataladi, bu albatta yaxshi. Biroq, ishlab chiqarishning to'xtovsiz sur'ati va natijada bizning tabiatimiz sanoat chiqindilari bilan to'ldiriladi, hayot mavjud bo'lgan

atmosferaaning himoyachisi hisoblangan azon qatlaminig eroziyasi va natijada odamlar va tirik organizmlarning hayotiga tahdid soladigan ko'rinmas zararli nurlar bizga etib boradi. Bu kasallik keltirib chiqarishi va uning kelib chiqishiga sabab bo'lishi sir emas. Teri, shilliq pardalar, qizilo'ngach, o'pka, oshqozon-ichak trakti, urogenital organlar: ba'zi saraton epitelial to'qima dan o'sadi va epitelial organlar sodir xavfli o'simtalarning bor. xarakterlanadi. Agar o'z vaqtida davolanmasa, natija o'lim bilan yakunlanishi mumkin.

Saramas-bu tibbiyotda qizilo'ngach deb ataladigan kasallik bo'lib, u gemolitik streptokokk keltirib chiqaradigan va limfa tomirlari va terining shilliq pardalarida o'tkir yallig'lanish (yallig'lanish) bilan tavsiflangan yuqumli kasallikdir.

Xalqimiz orasida keng tarqalgan tibbiy atamalardan yana biri bu sepkil (efelidlar), sepkil terisida turli xil sariq va qora dog'lar; ular ko'pincha tananing ko'rinadigan qismlarida, yozda aniqroq, qishda esa kamroq seziladi.

Bod - (revmatizm) revmatizm tananing umumiy kasalligi bo'lib, biriktiruvchi to'qimalarning yallig'lanish jarayoni bilan tavsiflangan yuqumli-allergik kasallikdir. Revmatik kasalliklar-bu bo'g'imlarga yoki biriktiruvchi to'qimalarga ta'sir qiladigan surunkali, ko'pincha intervalgacha og'riqni keltirib chiqaradigan holatlar. Revmatizm hech qanday o'ziga xos buzuvchilikni belgilamaydi, lekin kamida 200 xil holatni qamrab oladi, shu jumladan artrit va "artikulyar bo'lmagan revmatizm", shuningdek "mintaqaviy og'riq sindromi" yoki "yumshoq to'qimalar revmatizmi"deb nomlanadi. Bu bizning xalqimizda, ayniqsa qariyalarda keng tarqalgan, chunki biz qarigan sari sog'lom turmush tarzini yo'qotamiz.

Teri kasalliklari ko'pincha ko'rinadigan joylarni tanlaydi, chunki bu joylar ta'sirlanishga moyil. Bunday kasalliklardan biri xalq orasida "Pes" deb nomlanadi va tibbiyotda u "vitiligo"atamasi bilan qo'llaniladi. Ushbu kasallik kompleksga kiradigan teri kasalligi bo'lib, terining ba'zi joylarida pigmentlarning yo'qolishi natijasida yuzaga keladi. Sabablari to'liq tushunilmagan.

Skarlatina (Scarlattina) Skarlatina - qadimgi davrlarda bu kasallik ko'plab yosh bolalarni o'ldirgan. Bu kasallik bolalarda juda keng tarqalgan, u juda yuqumli va o'tkir intoksikatsiya (zaharlanish) belgilari, ko'plab teri toshmasi va yiringli-septik asoratlar bilan tavsiflanadi. Belgilari va alomatlariga tomoq og'rig'i, isitma, bosh og'rig'i, limfa tugunlarining shishishi va xarakterli toshma kiradi. Toshma qizil bo'lib, silliqlash qog'oziga o'xshaydi va til qizil va bo'rtiq bo'lishi mumkin.

Qizamiq yana bir shunday kasallik bo'lib, dastlabki alomatlariga odatda isitma kiradi, ko'pincha 40 dan katta.C (104 va F), yo'tal, burun burunlari va yallig'langan ko'zlar. Tibbiyotda u "morbilli"deb ataladi. Ko'rlik, ya'ni qizamiq ham bolalarda tez-tez uchraydi, terida qonli toshmalar paydo bo'ladi, toshmalar ko'rinmas organlarning (ichak, nafas yo'llari) shilliq pardalariga tarqaladi va o'tkir zaharlanish (intoksikatsiya) belgilarini ko'rsatadi.

Parotit, xalq orasida "teki" deb nomlanuvchi, quloq oldidagi tuprik bezlarining yallig'lanishi. Infeksiya ko'pincha og'izga bezlar sekretsiyasi va qon orqali kiradi, kasallik o'tkir va tez tarqaladi, yuqori harorat va yallig'lanish va quloq oldidagi limfa tugunlarining shishishi bilan tavsiflanadi. Bu asosan 5-15 yoshdagi bolalarda kuzatiladi va agar davolash choralari tezda ko'rilmasa, bu meningit (miyada), labirint (eshitish organlarida), pankreatit (oshqozon osti bezida) kabi kasalliklarga olib keladi. Xalqimizning aksariyati quturish kasalligiga yuzaki qarashadi, unga "yo'q bo'lib ketadigandek" munosabatda bo'lishadi, garchi kasallik kelajakda bepustlik kabi asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin, ayniqsa o'g'il bolalarda.

Qo'tir (akariaz) - bu tibbiy amaliyotda ishlatiladigan akariaz atamasiga muvofiq oqadilar keltirib chiqaradigan kasallik (dermatozoonoz). Bu terida qattiq to'qimalarning paydo bo'lishi bilan tavsiflanadi.

Yuqorida biz ba'zi tibbiy atamalarga e'tibor qaratdik. Tibbiyotda ushbu atamalarning nomlarini bilish hayotda juda muhimdir. Chunki endi siz ushbu atamalarning ma'nosini va ulardan qochish usullarini Internet orqali yoki mavjud izohli lug'atlar yordamida osongina o'qishingiz mumkin. Agar siz ushbu kasallikning alomatlarini sezsangiz, darhol tibbiy xodimlarga murojaat qilishingiz kerak. Xalqimiz aytadi: sog'lom tana sog'lom aqlni anglatadi. Sog'lom aql-bu sog'lom hayotning go'zalligi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ruscha-lotinchacha O'zbekcha tibbiy lug'at. Toshkent, "Kamalak" "xazina" nashriyoti, 1996 yil.
2. Slovar inostrannyx slov. Moskva, Russkiy yozik, 2009.
3. Pravochnik prakticheskogo vracha. Moskva, "Bayan", 1992 Yil.
4. O'zbek tilining izohli lug'ati, Toshkent, " OME " Davlat ilmiy nashriyoti, 2020 yil.
5. Yosh, Fil (1960). "Revmatik kasalliklar". Homiladorlik va laktatsiya davrida terapiya (1-nashr.). Routledge. 177-192 betlar.
6. Faxriddin o'g'li, F. M. (2023). DUNYO TA'LIM USLUBLARIDAGI SARA DURDONALAR... *Научный Фокус*, 1(7), 190-193.
7. Altorok, Nezam; Nada, Shigeyuki; Nagaraja, Vivek; Kahaleh, Bashar (2016-06-15). "17-bob-suyak va bo'g'imlarning buzilishlarida Epigenetika". Tollefsbolda Trygve O. (ed.). *Tibbiy Epigenetika (tasvirlangan ed.)*. Akademik Matbuot. 295-314 betlar.
8. Rao, Sudha (2019-01-24). Olmos, Gerbert S. (tahr.). "Noartikulyar Revmatizm/Mintaqaviy Og'riq Sindromi". *emeditsina*.
9. Faxriddin o'g'li, F. M. (2023). XALQARO TA'LIM TIZIMIDA TEXNOLOGIYANING O'ZIGA XOSLIGI. *PROSPECTS AND MAIN TRENDS IN MODERN SCIENCE*, 1(6), 56-59.

10. "Skarlatina: A Guruhidagi Streptokokk Infektsiyasi". Kasalliklarni nazorat qilish va oldini olish markazi. 19 yanvar 2016.
11. "Qizamiq (Rubeola) belgilari va alomatlari". Kasalliklarni nazorat qilish va oldini olish markazlari. 3 noyabr 2014.
12. Faxriddin o'g'li, F. M. (2024). Art and Architecture of Europe. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN*, 5(1), 16-18.